

RAPORT Z KONTROLI
WZORCÓW UMOWNYCH
STOSOWANYCH PRZEZ
WYŻSZE SZKOŁY NIEPAŃSTWOWE

WARSZAWA, STYCZEŃ 2005

URZĄD OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW

Opracowanie:

Departament Polityki Konsumenckiej UOKiK
Wydział Infrastruktury, Handlu i Turystyki

WPROWADZENIE	5
I . PODSTAWA PRAWNA BADANIA	5
II. CEL BADANIA.....	5
III. ZAKRES PRZEDMIOTOWY BADANIA.....	6
IV. ZAKRES PODMIOTOWY BADANIA	6
ANALIZA WZORCÓW UMÓW O ŚWIADCZENIE USŁUG EDUKACYJNYCH	7
I . POSTANOWIENIA NIEDOZWOLONE PRZYZNAJĄCE PRZEDSIĘBIORCY UPRAWNIENIE DO JEDNOSTRONNEGO KSZTAŁTOWANIA STOSUNKU ZOBOWIĄZANIOWEGO, NIEZALEŻNIE OD WOLI KONSUMENTA	7
II. POSTANOWIENIA NIEDOZWOLONE, KTÓRE:	14
• WYŁĄCZAJĄ OBOWIĄZEK ZWROTU KONSUMENTOWI UISZCZONEJ ZAPŁATY ZA ŚWIADCZENIE NISPEŁNIONE W CAŁOŚCI LUB CZĘŚCI, JEŻELI KONSUMENT ZREZYGNUJE Z ZAWARCIA UMOWY LUB JEJ WYKONANIA (ART. 385 ³ PKT 12 K.C.),	14
• PRZEWIDUJĄ UTRATĘ PRAWA ŻĄDANIA ZWROTU ŚWIADCZENIA KONSUMENTA SPEŁNIONEGO WCZEŚNIEJ NIŻ ŚWIADCZENIE KONTRAHENTA, GDY STRONY WYPOWIADAJĄ, ROZWIĄZUJĄ LUB ODSTĘPUJĄ OD UMOWY (ART. 385 ³ PKT 13 K.C.)	14
III. POSTANOWIENIA NIEDOZWOLONE, KTÓRE:	18
• NAKŁADAJĄ WYŁĄCZNIE NA KONSUMENTA OBOWIĄZEK ZAPŁATY USTALONEJ SUMY NA WYPADEK REZYGNACJI Z ZAWARCIA LUB WYKONANIA UMOWY (ART. 385 ³ PKT 16 K.C.),	18
• NAKŁADAJĄ NA KONSUMENTA, KTÓRY NIE WYKONAŁ ZOBOWIĄZANIA LUB ODSTĄPIŁ OD UMOWY, OBOWIĄZEK ZAPŁATY RAŻĄCO WYGÓROWANEJ KARY UMOWNEJ LUB ODSTĘPNEGO (ART. 385 ³ PKT 17 K.C.).....	18
IV. POSTANOWIENIA NIEDOZWOLONE DOTYCZĄCE USTALANIA WŁAŚCIWOŚCI SĄDU W PRZYPADKU ROZSTRZYGANIA SPORÓW WYNIKAJĄCYCH Z UMÓW O ŚWIADCZENIE USŁUG EDUKACYJNYCH Z UDZIAŁEM KONSUMENTÓW (ART. 385 ³ PKT 23 K.C.)	20
V. INNE.....	21
WNIOSKI KOŃCOWE	23
ZAŁĄCZNIK DO RAPORTU – SKONTROLOWANE NIEPAŃSTWOWE SZKOŁY WYŻSZE	24
SZKOŁY, W KTÓRYCH STWIERDZONO NIEPRAWIDŁOWOŚCI.....	24
SZKOŁY, W KTÓRYCH NIE STWIERDZONO NARUSZEŃ	36

URZĄD OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW

WPROWADZENIE

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w związku z prowadzonym monitoringiem poszczególnych segmentów rynku w zakresie świadczenia usług na rzecz konsumentów, mającym na celu wyeliminowanie niedozwolonych postanowień umownych bądź zakazanych praktyk, przeprowadził kontrolę działalności wyższych szkół niepaństwowych. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zlecił delegaturom Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeprowadzenie kontroli wzorców umownych przedstawianych konsumentom przez wyższe szkoły niepaństwowe działające na terenie objętym właściwością miejscową poszczególnych delegatur.

W ostatnich latach obserwuje się istotny wzrost liczby szkół niepaństwowych. Wynika to ze zmiany modelu kształcenia oraz jest konsekwencją dążenia młodych osób do zdobycia wyższego wykształcenia.

I. PODSTAWA PRAWNA BADANIA

Art. 26 pkt 12 oraz art. 43 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r. Nr 86 poz. 804 ze zm.), zwanej dalej ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów.

II. CEL BADANIA

Badanie ma na celu ustalenie, czy umowy wzorcowe stosowane przez wyższe szkoły niepaństwowe objęte badaniem:

- nie naruszają przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 ze zm.), w tym w szczególności, nie zawierają niedozwolonych postanowień umownych,
- nie naruszają przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 ze zm.).

III. ZAKRES PRZEDMIOTOWY BADANIA

W toku przeprowadzanych kontroli zebrano i przeanalizowano stosowane w obrocie z udziałem konsumentów wzorce umowne, ogólne warunki umów, regulaminy takie jak: *Umowa o studiowanie (...), Umowa o warunkach studiów licencjackich/magisterskich (...), Umowa ze Studentem (...), Umowa Uczelnia-Student, Umowa o naukę, Umowa o kształcenie, Umowa o pobieranie nauki, Kontrakt Uczelnia-Student, Kontrakt o świadczenie nauki, Podanie o przyjęcie na (...), Regulamin studiów, Regulamin opłat, Regulamin odpłatności za naukę, Regulamin studiów eksternistycznych/podyplomowych/licencjackich/magisterskich, Instrukcja finansowa dla studentów, Zobowiązanie finansowe, Zobowiązanie dotyczące opłacania czesnego w (...), Taryfikator opłat związanych ze studiowaniem w (...), Oświadczenie, Karta rejestracyjna kandydata na studia, Informator, Prawne i finansowe warunki studiowania.*

IV. ZAKRES PODMIOTOWY BADANIA

Delegatury przeprowadziły kontrolę wzorców umownych, ogólnych warunków oraz regulaminów stosowanych przez wyższe szkoły niepaństwowe działające na ich terenie.

Łącznie poddano badaniu wzorce umowne **190** podmiotów, co stanowi ok. **66%** wszystkich zarejestrowanych wyższych szkół niepaństwowych.

Na **100%** przebadanych Szkół, aż w ok. **80%** (151 podmiotów) przypadków stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowanych przez Szkoły wzorców umownych. W odniesieniu tylko do **39** Szkół, co stanowi ok. **20%** badanych, nie wniesiono zastrzeżeń.

ANALIZA WZORCÓW UMÓW O ŚWIADCZENIE USŁUG EDUKACYJNYCH

Umowa o świadczenie usług edukacyjnych ma charakter umowy zlecenia. Świadczeniem głównym są usługi edukacyjne świadczone przez Szkołę, za które konsument uiszcza czesne.

Cechą charakterystyczną, nie tylko dla tego segmentu rynku, jest stosowanie wcześniej przygotowanych przez Szkołę umów. Konsekwencją takiego działania jest fakt, że konsumenci z reguły nie mają możliwości negocjowania postanowień umowy, kształtowania ich treści w drodze porozumienia ze Szkołą. Decyduje to o uznaniu takiej umowy za typowy wzorzec umowny, w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego, dotyczących wzorców umów i niedozwolonych postanowień umownych (art. 384 k.c i nast.).

Przepisy te są generalnym ograniczeniem zasady prawa cywilnego, jaką jest zasada swobody umów. Przyjęto bowiem normę, że konsument nie jest związany postanowieniami umowy, które nie były uzgodnione z nim indywidualnie, kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. By dane postanowienie zostało uznane za niedozwolone muszą być spełnione łącznie następujące przesłanki:

- 1) wzorzec funkcjonuje w obrocie z udziałem konsumentów,
- 2) postanowienie umowy nie było uzgadniane z nim indywidualnie,
- 3) postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (art. 384 i nast.).

I. POSTANOWIENIA NIEDOZWOLONE PRYZNAJĄCE PRZEDSIĘBIORCY UPRAWNIENIE DO JEDNOSTRONNEGO KSZTAŁTOWANIA STOSUNKU ZOBOWIĄZANIOWEGO, NIEZALEŻNIE OD WOLI KONSUMENTA

POSTANOWIENIA PRYZNAJĄCE PRZEDSIĘBIORCY UPRAWNIENIE DO DOKONYWANIA WIĄŻĄCEJ INTERPRETACJI UMOWY (ART. 385 ³PKT 9 K.C.)

Stwierdzono w 14% skontrolowanych przedsiębiorców.

Analizowane wzorce umowne zawierają postanowienia, które mogą stanowić klauzulę zdefiniowaną w art. 385³ pkt 9 k.c. Postanowienia te zawierają sformułowanie niejednoznaczne i jednocześnie przyznają wyłącznie Szkole uprawnienia do dokonywania wiążącej interpretacji umowy czy regulaminu. Zapisy sformułowano ogólnikowo, nie określają one np. terminów, po upływie których nastąpi skreślenie z listy studentów. Ponadto, postanowienia te mają charakter zwrotów niedookreślonych takich jak: *ewentualne dodatkowe opłaty, znaczny wzrost kosztów utrzymania Uczelni, ekwiwalent zwiększonych kosztów administracyjnych, nieodpowiednie zachowanie lub nieprawidłowe użytkowanie, nieusprawiedliwione zaleganie z uiszczaniem czesnego itp.* Niektóre postanowienia wprost przyznają możliwość dokonywania wiążącej interpretacji umowy, czy regulaminu Szkole np. *Interpretacji postanowień regulaminu studiów dokonuje rektor.* Takie sformułowania postanowień umownych pozwalają na arbitralne kształtowanie treści umowy łączącej jej strony, co może rażąco naruszać interesy konsumentów oraz wypełniają dyspozycję art. 385¹ § 1 k.c.

Prezes Urzędu zakwestionował m.in. następujące postanowienia:

- 1) ***Interpretacji postanowień regulaminu studiów dokonuje rektor.***
- 2) *Zmiana wysokości czesnego oraz innych opłat w ciągu roku akademickiego może nastąpić z **ważnych przyczyn**, w szczególności z powodu wzrostu kosztów działalności niezależnych od Uczelni.*
- 3) ***Nieusprawiedliwione*** zaleganie z uiszczaniem czesnego lub innych opłat powoduje skreślenie z listy studentów.
- 4) Uczelnia zastrzega sobie prawo do zmiany wysokości czesnego stosownie do **aktualnych kosztów** organizacji prowadzonego procesu dydaktycznego i prowadzonej działalności statutowej.
- 5) *Wiążących interpretacji regulaminu dokonuje Zarząd Szkoły.*
- 6) *Student ma prawo do zwrotu czesnego tylko w przypadku zaprzestania działalności Uczelni z **powodów od niej zależnych**. W powyższym przypadku ewentualny zwrot czesnego obejmuje tylko nadpłacone kwoty od dnia zaprzestania przez Uczelnię normalnej działalności statutowej.*
- 7) ***W uzasadnionych przypadkach*** zwiększających koszty organizacyjne, szkoła może podnieść wysokość czesnego.
- 8) *Student zobowiązany jest pokryć w całości lub w części koszty szkód powstałych w wyniku **nieodpowiedniego zachowania lub nieprawidłowego użytkowania** wyposażenia Uczelni. O sposobie pokrycia strat decyduje Rektor.*
- 9) *Na wniosek dziekana lub z własnej inicjatywy rektor może zarządzić komisyjne zweryfikowanie oceny pisemnej pracy egzaminacyjnej w razie stwierdzenia zajścia **okoliczności uzasadniającej zastosowanie takiej procedury**.*

- 10) *Uczelnia może dokonywać interpretacji umowy w zakresie wysokości świadczenia, do spełnienia, którego student jest zobowiązany. Rektor w imieniu Szkoły ustala przelicznik kwot określonych w walutach obcych na PLN. Zarządzeniami tymi studenci są związani na mocy umowy.*
- 11) *Oplaty za organizowane dla studentów szkolenia nie objęte programem studiów ustalane są w oparciu o kalkulację kosztów **bezpośrednich** szkolenia i kosztów **pośrednich** Szkoły.*

- **POSTANOWIENIA UPRAWNIAJĄCE PRZEDSIĘBIORCĘ DO JEDNOSTRONNEJ ZMIANY UMOWY BEZ WAŻNEJ PRZYCZYNY WSKAZANEJ W UMOWIE (ART. 385³ PKT 10 K.C.)**

- **POSTANOWIENIA UPRAWNIAJĄCE PRZEDSIĘBIORCĘ DO JEDNOSTRONNEJ ZMIANY, BEZ WAŻNYCH PRZYCZYŃ, ISTOTNYCH CECH ŚWIADCZENIA (ART. 385³ PKT 19 K.C.)**

- **POSTANOWIENIA PRYZNAJĄCE PRZEDSIĘBIORCY UPRAWNIENIE DO OKREŚLENIA LUB PODWYŻSZENIA CENY LUB WYNAGRODZENIA BEZ PRYZNANIA KONSUMENTOWI PRAWA ODSTĄPIENIA OD UMOWY (ART. 385³ PKT 20 K.C.)**

Stwierdzono w 20% skontrolowanych przedsiębiorców.

Jedna piąta z analizowanych wzorców umownych zawiera postanowienia, w których Szkoła zastrzega sobie prawo do zmiany wysokości czesnego. Zastrzeżenie przez uczelnię prawa do zmiany wysokości czesnego pozostaje w sprzeczności z art. 385³ pkt 10 kodeksu cywilnego, zgodnie z treścią którego niedozwolonym postanowieniem umownym jest postanowienie *uprawniające kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w tej umowie* oraz art. 385³ pkt 20 kodeksu cywilnego, zgodnie z treścią którego niedozwolonym postanowieniem umownym jest postanowienie *przewidujące uprawnienie kontrahenta konsumenta do określenia lub podwyższenia ceny lub wynagrodzenia po zawarciu umowy bez przyznania konsumentowi prawa odstąpienia od umowy*.

Czesne jest głównym świadczeniem po stronie konsumenta, które bezdyskusyjnie stanowi istotny warunek umowy. Umowa ta jest źródłem zobowiązania o charakterze ciągłym. Specyfika usług edukacyjnych powoduje, że konsument rozpoczynając naukę realizowaną przez kilka semestrów, ma ograniczone możliwości kontynuowania nauki w innym miejscu. Ze względu na ten fakt, wiąże się umową z konkretną Szkołą na cały czas trwania nauki. W związku z tym, że konsument nie jest z reguły zainteresowany pobieraniem nauki przez jeden semestr, ale zrealizowaniem pełnego programu studiów, a następnie ich zakończeniem odpowiednim egzaminem, podpisując umowę musi mieć możliwość oceny oferty Szkoły i oszacowania, czy jest w stanie ponieść związane z nauką koszty. Analizowane wzorce

umowne nie zapewniają konsumentom poczucia bezpieczeństwa, co do stałości określonych opłat. Często nie wskazano precyzyjnych przesłanek zmian, czy też maksymalnej wysokości, o jaką opłaty mogą wzrosnąć, a ponadto nie przewidziano dla konsumenta prawa odstąpienia od umowy w sytuacji podwyższenia ceny czesnego. W konsekwencji zakwestionowane postanowienia wypełniają dyspozycję art. 385³ pkt 20 k.c. oraz są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów, a zatem stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k. c.

Prezes Urzędu zakwestionował m.in. następujące postanowienia:

- 1) *Student przyjmuje do wiadomości, że wysokość czesnego za kolejne semestry może ulec zmianie.*
- 2) *W uzasadnionych przypadkach zwiększających koszty organizacyjne, szkoła może podnieść wysokość czesnego.*
- 3) *Student zobowiązuje się do regularnego uiszczania czesnego, którego wysokość ustalana będzie przez Władze Uczelni i podawana do wiadomości studentów. **Czesne może ulegać zmianom.***
- 4) *Wysokość czesnego może ulegać zmianie w zależności od inflacji i aktualnych kosztów kształcenia.*
- 5) *Podwyższe podlega czesne opłacane w ratach.*
- 6) *Zmiana wysokości czesnego oraz innych opłat w ciągu roku akademickiego może nastąpić z ważnych przyczyn, w szczególności z powodu wzrostu kosztów działalności niezależnych od Uczelni.*
- 7) *STRONA zobowiązuje się do ponoszenia opłat za kształcenie (czesnego) w wysokości ustalonej Zarządzeniem Rektora za cały rok akademicki (1 październik – 30 września). Zmiana wysokości opłat za kształcenie (czesnego) obowiązuje od daty określonej w Zarządzeniu Rektora.*
- 8) *Wysokość opłat z § 1 punktu 2 i zmiany ich wysokości każdego roku ustala Rektor Uczelni w formie zarządzenia.*
- 9) *Uczelnia zastrzega sobie prawo zmiany wysokości czesnego, po uchwaleniu zmian przez Senat, zgodnie ze Statutem Szkoły.*
- 10) *Uczelnia zastrzega sobie prawo do zmiany wysokości czesnego stosownie do aktualnych kosztów organizacji prowadzonego procesu dydaktycznego i prowadzonej działalności statutowej.*
- 11) *Wysokość czesnego może się zmienić.*
- 12) *Zmiana wysokości opłat za naukę może zostać zmieniona przez Kanclerza z zachowaniem 30 dniowego okresu wyprzedzenia, nie częściej jednak niż 1 raz w trakcie semestru.*

Postanowienie podobnej treści zostało uznane przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone w wyroku z dnia 10 kwietnia 2003 r. (Sygn. Akt XVII Amc 17/01). Sąd orzekł, iż klauzula w brzmieniu: *Czesne w następnych latach studiów może ulec zmianie w związku z uzasadnionym wzrostem kosztów ponoszonych przez uczelnię i zostanie ustalone przez rektora zarządzeniem wiążącym strony umowy przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego* stanowi niedozwolone postanowienie umowne.

Kilka Szkół stosowało zapisy, zgodnie z którymi zastrzegały sobie prawo do zmiany bez ważnych przyczyn, istotnych cech świadczenia. Tak sformułowane zapisy mogą stanowić klauzulę zawartą w art. 385³pkt 19 k.c. Prezes Urzędu zakwestionował m.in. postanowienia w brzmieniu: *Uczelnia zastrzega sobie prawo dokonywania niezbędnych zmian w ofercie dydaktycznej, programach studiów i regulaminach studiów.*

Ponadto w 10% analizowanych przypadków Szkoła, zastrzegając sobie prawo do zamiany umowy narusza obowiązek doręczenia wzorca wynikający z art. 384¹ k.c. Zgodnie z powyższym artykułem, wzorzec wydany w czasie trwania stosunku umownego o charakterze ciągłym wiąże drugą stronę, jeżeli **został doręczony stronie przy zawarciu umowy**, a strona nie wypowiedziała umowy w najbliższym terminie wypowiedzenia. Samo zamieszczenie informacji na tablicy ogłoszeń nie stanowi wypełnienia tego obowiązku.

Prezes Urzędu zakwestionował m.in. następujące postanowienia:

- 1) *W przypadku zwiększenia kosztów utrzymania Uczelnia zastrzega sobie prawo do zmiany wysokości czesnego oraz innych warunków umowy poprzez wywieszenie ogłoszenia w gablocie na terenie Uczelni oraz w Dziekanacie najpóźniej na jeden miesiąc przed końcem danego semestru. **Ogłoszenie to skutkuje zmianą treści umowy.***
- 2) *Wysokość czesnego ustala się odrębnie na każdy rok, a o ewentualnej zmianie uczelnia zawiadamia studentów w formie zawiadomienia pisemnego, wywieszanego na tablicy ogłoszeń, w terminie 1 miesiąca przed rozpoczęciem letniej sesji egzaminacyjnej.*
- 3) *Uczelnia zastrzega sobie prawo zmiany warunków niniejszej umowy, które nastąpi poprzez zarządzenie kanclerza (...), nie wymaga to wypowiedzenia warunków niniejszej umowy. **Zarządzenie podane zostanie do wiadomości studentów przez ogłoszenie na tablicy informacyjnej Uczelni oraz w dziekanacie.***
- 4) *Zmiana wysokości czesnego wymaga wydania stosownego Zarządzenia kanclerza (...), ogłoszenia jego treści w gablocie w holu Uczelni i w Dziekanacie oraz wirtualnym pokoju studenta, co będzie skutkować zmianą treści umowy.*
- 5) *Wysokość czesnego ustala się odrębnie na każdy rok akademicki. O jego wysokości Uczelnia zawiadamia studentów w terminie 3 miesięcy przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego w formie pisemnego ogłoszenia.*

- 6) *O ewentualnej zmianie opłaty czesnego Ucznia zawiadamia Studenta w formie ogłoszenia wywieszonego na tablicy ogłoszeń w terminie miesiąca przed rozpoczęciem roku akademickiego, w którym będzie obowiązywać zmieniona opłata.*
- 7) *O wysokości czesnego i innych opłat uczenia zawiadamia studentów najpóźniej w terminie 6 miesięcy przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego w formie pisemnego ogłoszenia.*
- 8) *Treść Zarządzeń Kanclerza Uczelni, o których mowa w pkt. 4 podawana jest do wiążącej wiadomości Studenta w formie wywieszenia na tablicy ogłoszeń Dziekanatu Uczelni na 30 dni przed ich obowiązywaniem.*

Postanowienia umów, które naruszały powyższy obowiązek dostarczenia wzorca umowy, zostały uznane przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone postanowienia umowne. Orzeczenia dotyczące powyższych kwestii, to w szczególności:

- wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 30 września 2002 r. (Sygn. akt XVII Amc 47/01), w którym uznano klauzulę w brzmieniu: *PKO-BP podaje do wiadomości obowiązujące stawki prowizji i opłat przez wywieszenie w Oddziałach PKO-BP Taryfy oraz udostępnia Taryfę na życzenie posiadacza rachunku za niedozwolone postanowienie umowne.*
- wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 10 kwietnia 2003 r. (Sygn. Akt XVII Amc 17/01), w którym uznano klauzulę w brzmieniu: *Czesne w następnych latach studiów może ulec zmianie w związku z uzasadnionym wzrostem kosztów ponoszonych przez uczelnię i zostanie ustalone przez rektora zarządzeniem wiążącym strony umowy przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego za niedozwolone postanowienie umowne.*

Część zakwestionowanych postanowień, które przyznają Szkole prawo do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny (art. 385³ pkt. 10 k.c.) wypełnia jednocześnie dyspozycję art. 385³ pkt 4 k.c., przewidując postanowienia, z którymi konsument nie miał możliwości zapoznać się przed zawarciem umowy. Konsument po wprowadzeniu zmian, dotyczących np. wysokości czesnego oraz innych opłat, które wynikają z zarządzenia, związany będzie postanowieniami, z którymi faktycznie nie miał możliwości zapoznać się przed zawarciem umowy. Tym samym należy uznać, że analizowane postanowienia zostały sformułowane sprzecznie z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interes konsumenta – art. 385¹ § 1 k.c.

Prezes Urzędu zakwestionował m.in. następujące postanowienia umowne:

- 1) *Każdorazową zmianę wysokości czesnego określa Rektor zarządzeniem.*
- 2) *Student wyraża zgodę na dokonywanie zmian w Regulaminie Finansowym w sposób w nim określony przez odpowiednio upoważnione przez Statut osoby i zastosuje się do niego bez zastrzeżeń.*

-
- 3) *O zamiarze zmiany wysokości opłat wraz z uzasadnieniem Dyrektor (...) informuje słuchaczy nie później niż 3 miesiące przed planowaną datą wprowadzenia zmiany (o ile zajdzie taka potrzeba).*
 - 4) *Regulamin finansowy Założyciel może zmienić w każdym czasie wprowadzić do niego aneks lub aneks wydzielony.*
 - 5) *Wysokość opłat za zaliczenia, egzaminy poprawkowe i komisyjne będzie podawana do wiadomości przed sesją egzaminacyjną.*
 - 6) *Terminy i wysokość opłat za studia (czesnego), jak również innych opłat za dodatkowe usługi edukacyjne i świadczenia, ustalane są każdego roku odrębnym zarządzeniem Rektora.*
 - 7) *Student zobowiązuje się do regularnego uiszczania opłat czesnego, którego wysokość ustalana będzie przez Władze Uczelni i podawana do wiadomości studentów. Czesne może ulegać zmianom. Roczną kwotę opłaty czesnego student będzie regulował w maksimum 10 ratach, zgodnie z obowiązującymi w danym roku akademickim zarządzeniami Rektora.*
 - 8) *Wysokość rocznej opłaty za zajęcia dydaktyczne na studiach dziennych, zaocznych i wieczorowych oraz opłat dodatkowych jest ustalana przez Dyrektora Generalnego (...) w porozumieniu z Rektorem i Księgową (...).*
 - 9) *Kanclerz Uczelni w drodze zarządzenia określa: (...) b) wysokość czesnego na dany rok akademicki przed jego rozpoczęciem, (...) zmiany wysokości czesnego i innych opłat dodatkowych w trakcie trwania roku akademickiego.*
 - 10) *Za powtarzany semestr studiów student wnosi ponowną opłatę czesnego w pełnej wysokości oraz dodatkową opłatę ustaloną przez Rektora (...).*
 - 11) *W przypadku powtarzania zajęć z określonego przedmiotu student wnosi opłatę w wysokości ustalonej przez Rektora.*
 - 12) *Wysokość opłaty za powtarzanie ostatniego roku studiów ustala Rektor.*
 - 13) *Kanclerz Uczelni określa wysokość opłat za powtarzanie przedmiotu.*
 - 14) *Student wnosi w ostatnim semestrze opłaty związane z obowiązkowymi zajęciami dodatkowymi oraz za dyplom. Wysokość tych opłat zostanie ustalona w ostatnim roku studiów.*
 - 15) *(...) Za zaliczenie przedmiotu w trybie warunkowym student wnosi opłatę ustaloną przez Rektora.*
 - 16) *Egzaminy i zaliczenia poprawkowe są płatne. Wysokość opłat ustala Założyciel Uczelni.*
 - 17) *W przypadku nieterminowego wniesienia czesnego Student zobowiązuje się do zapłacenia kar i odsetek za każdy dzień zwłoki. Wysokość w /w płatności określa Zarząd.*

- 18) *Za niedotrzymanie terminów w płaceniu czesnego, student obowiązany jest uiścić odsetki za każdy dzień zwłoki, których wysokość określa Rektor osobnym zarządzeniem.*

II. POSTANOWIENIA NIEDOZWOLONE, KTÓRE:

- **WYŁĄCZAJĄ OBOWIĄZEK ZWROTU KONSUMENTOWI UISZCZONEJ ZAPŁATY ZA ŚWIADCZENIE NIESPEŁNIONE W CAŁOŚCI LUB CZĘŚCI, JEŻELI KONSUMENT ZREZYGNUJE Z ZAWARCIA UMOWY LUB JEJ WYKONANIA (ART. 385³ PKT 12 K.C.),**
- **PRZEWIDUJĄ UTRATĘ PRAWA ŻĄDANIA ZWROTU ŚWIADCZENIA KONSUMENTA SPEŁNIONEGO WCZEŚNIEJ NIŻ ŚWIADCZENIE KONTRAHENTA, GDY STRONY WYPOWIADAJĄ, ROZWIĄZUJĄ LUB ODSZTĘPUJĄ OD UMOWY (ART. 385³ PKT 13 K.C.)**

Umowy zawierane przez wyższe uczelnie niepaństwowe przewidują konieczność wniesienia wpisowego lub tzw. opłaty wstępnej celem dopuszczenia kandydata do procesu rekrutacji. W analizowanych umowach kwestia wpisowego, opłaty wstępnej, czesnego traktowana jest przez wyższe szkoły niepaństwowe w większości umów podobnie. W sytuacji rezygnacji konsumenta z dalszej realizacji umowy opłaty te są zatrzymywane.

Ponad 35% skontrolowanych Szkół stosuje wzorce, w których wpisowe i inne opłaty nie podlegają zwrotowi bez względu na moment odstąpienia od umowy oraz zakres wykonanych przez Szkołę świadczeń. Wpisowe wnoszone jest na poczet tzw. kosztów administracyjnych ponoszonych przez szkołę w związku z procesem rekrutacji kandydata na studia. Należy podkreślić, że większość Szkół stosuje postanowienia, które wykluczają zwrot tej opłaty bez względu na moment odstąpienia konsumenta od umowy, nie poddając analizie w jakim stopniu świadczenie na rzecz studenta zostało wykonane i nie przeliczając faktycznie poniesionych z tego tytułu kosztów. Należy zaznaczyć, że postanowienia wyłączające możliwość zwrotu opłaty wpisowej mogą stanowić klauzule abuzywne, jeżeli kwota wpisowego jest wysoka i nieadekwatna do rzeczywiście ponoszonych przez Szkołę kosztów administracyjnych, szczególnie w sytuacji, kiedy konsument odstępuje od umowy tuż po jej zawarciu, kiedy Szkoła mogła jeszcze nie spełnić wszystkich świadczeń, za które została pobrana opłata wpisowa.

Analogicznie sprawa wygląda w przypadku czesnego opłaconego jednorazowo. Dzięki postanowieniom umownym tej treści, Szkoła zastrzega sobie, że wpłacone chesne nie podlega zwrotowi, również bez względu na moment odstąpienia konsumenta od umowy. Wydaje się

zasadnym fakt obciążenia studenta kosztami z tytułu czesnego za okres, w którym faktycznie pobierał naukę i Szkoła świadczyła na jego rzecz usługi edukacyjne, tj. za okres, kiedy przysługiwał mu status studenta. Natomiast po odstąpieniu przez konsumenta od umowy strony umowy powinny dokonać rozliczenia zgodnie z ogólnymi zasadami prawa cywilnego (patrz niżej, str. 17 – 18 Raportu).

Prezes Urzędu zakwestionował m.in. następujące postanowienia umowne, jako wypełniające przesłanki art. 385³ pkt 12 i 13 k.c.:

- 1) *W przypadku rezygnacji ze studiów czesne nie podlega zwrotowi.*
- 2) *Przyjęcie rezygnacji z nauki nie powoduje zwrotu wniesionych opłat.*
- 3) *Wpłacone wpisowe i czesne nie podlegają zwrotowi, bez względu na powody rezygnacji ze studiów.*
- 4) *Wpłaty pieniężne dokonane tytułem czesnego nie podlegają zwrotowi.*
- 5) *W przypadku zmiany trybu studiowania nie przewiduje się zwrotu różnicy czesnego, jeśli taka nastąpi.*
- 6) *Student może zrezygnować ze studiów w Szkole przez złożenie oświadczenia na piśmie. Rezygnacja ze studiów nie stanowi podstawy żądania zwrotu wniesionych opłat.*
- 7) *Opłaty wniesione przez studentów (wpisowe, czesne, opłaty dodatkowe przewidziane regulaminem studiów) nie podlegają zwrotowi.*
- 8) *Student pierwszego semestru studiów, który występuje o zaświadczenie po opłaceniu czesnego w całości lub pierwszej i kolejnych rat w terminie. Wydanie zaświadczenia do WKU uniemożliwia wnioskowanie o zwrot części lub całości wniesionej opłaty w przypadku rezygnacji ze studiów.*
- 9) *Z powodu nieuiszczenia opłaty w terminie student może zostać skreślony z listy studentów. Skreślenie nie rodzi prawa do roszczenia o zwrot którejkolwiek z wcześniejszych opłat.*
- 10) *Uiszczone przez studenta opłaty zgodnie z regulaminem odpłatności za studia nie podlegają zwrotowi.*
- 11) *Student ma prawo do zwrotu czesnego tylko w przypadku zaprzestania działalności Uczelni z powodów od niej zależnych. W powyższym przypadku ewentualny zwrot czesnego obejmuje tylko nadpłacone kwoty od dnia zaprzestania przez Uczelnię normalnej działalności statutowej.*
- 12) *W wypadku mojej rezygnacji z nauki w (...), nie będę rościł/a pretensji do dotychczas wniesionych opłat.*
- 13) *Przyjmuję do wiadomości, że: wpłacone wpisowe i czesne nie podlegają zwrotowi.*

- 14) *Skreślenie z listy studentów lub z listy kandydatów na studia nie rodzi prawa do roszczenia o zwrot którejkolwiek z wcześniej dokonanych wpłat.*

Ponadto, w prawie 12% skontrolowanych podmiotów stwierdzono stosowanie wzorców zawierających postanowienia, które przewidują obowiązek spełnienia świadczenia przez konsumenta po odstąpieniu od umowy. Zgodnie z treścią zakwestionowanych postanowień, po odstąpieniu od umowy konsument ma obowiązek zapłaty pełnej sumy czesnego oraz pozostałych opłat. W kilku przypadkach dokonanie takiej opłaty jest warunkiem ostatecznego rozliczenia się ze Szkołą i zwrotu dokumentów. Tak sformułowane postanowienia powodują, że Student rezygnujący z nauki w trakcie semestru (z różnych powodów), zobowiązany jest do uiszczenia opłaty za cały ten semestr, pomimo, iż nie będzie już pobierał nauki w Szkole, a tym samym Szkoła nie będzie świadczyć na jego rzecz. Sformułowania tej treści, wypełniając przesłanki art. 385¹ § 1 k.c., są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes konsumenta. Ponadto można je zakwalifikować jako niedozwolone postanowienia umowne w świetle art. 385³ pkt. 12 i 13 k.c.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zakwestionował m.in. następujące postanowienia:

- 1) *Student skreślony z listy studentów na mocy postanowień pkt 5.5. zobowiązany jest do uregulowania wszystkich zobowiązań wobec Uczelni, w tym także zobowiązań finansowych. Uregulowanie tych zobowiązań jest warunkiem zwrotu dokumentów studenta.*
- 2) *Student może rozwiązać umowę ze skutkiem na koniec roku akademickiego, tj. 30 września każdego roku. W trakcie okresu wypowiedzenia Student zobowiązany jest do uiszczania rat czesnego w pełnym zakresie.*
- 3) *Student, który złożył oświadczenie o rezygnacji lub został zawieszony w prawach studenta w trakcie semestru i wnosi opłatę semestralną w ratach, jest zobowiązany do opłaty wszystkich rat czesnego do końca semestru, w którym złożył oświadczenie o rezygnacji lub został zawieszony w prawach studenta.*
- 4) *W przypadku pisemnej rezygnacji przez studenta, bądź skreślenia studenta z listy studentów przez uczelnię w terminie do 15 września każdego roku lub w trakcie trwania nauki podczas pierwszego, drugiego lub trzeciego roku studiów, student traci kwotę wpisowego oraz zobowiązany jest do zapłacenia 100% czesnego za miesiące pozostałe do końca roku akademickiego przerwania studiów.*
- 5) *W przypadku przerwania studiów w czasie semestru Student obowiązany jest do natychmiastowego pisemnego powiadomienia Dziekana (...) o swojej rezygnacji i uiszczenia czesnego za cały rok akademicki. Jeżeli Student korzystał z promocji dotyczących opłat, zobowiązany jest do uiszczenia czesnego za cały rok akademicki w pełnej wysokości, tj. bez promocji.*
- 6) *W każdym przypadku skreślenia z listy studentów, wydanie dokumentów Studentowi nastąpi po uregulowaniu przez Niego czesnego za rok akademicki, w którym nastąpiło skreślenie.*

- 7) *Brak wpłaty czesnego w wyznaczonym terminie może być przyczyną skreślenia z listy studentów. Nie zwalnia to jednak studenta z zobowiązań finansowych wobec uczelni.*

Wyżej zakwestionowane postanowienia zobowiązują konsumenta do uiszczenia zapłaty za świadczenie niespełnione w całości lub części, jednocześnie w wielu przypadkach przewidują utratę prawa żądania zwrotu świadczenia konsumenta spełnionego wcześniej niż świadczenie Szkoły. Z ich treści wynika, iż konsument bez względu na okoliczności będzie pozbawiony możliwości uzyskania zwrotu wpłaconej kwoty. Przepisy kodeksu cywilnego regulują wyczerpująco kwestię świadczeń stron na wypadek odstąpienia od umowy zlecenia. Jeśli konsument decyduje się wypowiedzieć umowę bez ważnych powodów, obowiązany jest zapłacić przyjmującemu zlecenie (Szkole) wynagrodzenie za dotychczas dokonane czynności, ponieść koszt wydatków poczynionych w celu należytego wykonania zlecenia, a ponadto winien naprawić szkodę. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania należy odliczyć choćby wartość zaoszczędzonego przez przedsiębiorcę świadczenia, co wyklucza możliwość ustalenia wysokości odszkodowania na poziomie równym opłacie za świadczenie usług edukacyjnych (art. 746 k.c.). Ponadto, powyższe postanowienia wykluczają możliwość zwrotu zapłaconej ceny także w przypadku rozwiązania umowy z ważnych powodów (choroba, zmiana sytuacji życiowej, zmiana miejsca zamieszkania), co stanowi wyjątkowo rażące naruszenie interesów konsumentów. W takim bowiem przypadku przedsiębiorcy nie przysługuje w ogóle prawo do odszkodowania, a jedynie do części wynagrodzenia odpowiadającej jego dotychczasowym czynnościom.

Ponadto wyżej omówione postanowienia umowne mogą nosić również znamiona rażąco wygórowanego odstępnego, które konsument ma obowiązek ponieść w przypadku niewykonania zobowiązania lub odstąpienia od umowy (art. 385³pkt 17 k. c.). Biorąc pod uwagę wysokość wpisowego 200-600zł. (w jednym przypadku nawet 1.000zł) oraz wysokość czesnego za rok w granicach 4.000-8.000zł, postanowienia tej treści wyłączając możliwość zwrotu wcześniej wniesionych opłat mogą stanowić rażąco wygórowane odstępne.

III. POSTANOWIENIA NIEDOZWOLONE, KTÓRE:

- **NAKŁADAJĄ WYŁĄCZNIE NA KONSUMENTA
OBOWIĄZEK ZAPŁATY USTALONEJ SUMY NA WYPADEK
REZYGNACJI Z ZAWARCIA
LUB WYKONANIA UMOWY (ART. 385³ PKT 16 K.C.),**
- **NAKŁADAJĄ NA KONSUMENTA,
KTÓRY NIE WYKONAŁ ZOBOWIĄZANIA LUB ODSTĄPIŁ OD
UMOWY,
OBOWIĄZEK ZAPŁATY RAŻĄCO WYGÓROWANEJ KARY UMOWNEJ
LUB ODSTĘPNEGO (ART. 385³ PKT 17 K.C.)**

Stwierdzono w 12% skontrolowanych przedsiębiorców.

W analizowanych wzorcach umownych znajdują się postanowienia nakładające na konsumenta obowiązek zapłaty kary umownej lub odstępnego, które ze względu na swoją wysokość mogą mieć charakter rażąco wygórowany.

Prezes Urzędu zakwestionował m.in. następujące postanowienia:

- 1) *W przypadku rezygnacji studenta/ki ze studiów w czasie obowiązywania niniejszej umowy, tj. od...do..., uiszcza on tytułem odszkodowania kwotę 500,00zł. w kasie (...) Szkoły lub na jej konto.*
- 2) *W przypadku rezygnacji studenta/ki ze szkoły w czasie obowiązywania niniejszej umowy uiszcza on tytułem odszkodowania kwotę 1.000,00zł. w kasie (...) Szkoły lub na jej konto.*
- 3) *W przypadku rezygnacji ze studiów po rozpoczęciu roku akademickiego lub skreślenia z listy studentów, student zobowiązany jest do zapłaty kary umownej 1500,00 zł. z tytułu ponoszenia przez (...) kosztów utrzymania miejsca.*
- 4) *Przed upływem 30 dni od dnia rozpoczęcia zajęć pierwszego semestru na pisemny wniosek studenta składającego rezygnację ze studiów, przysługuje mu zwrot 80% wniesionej opłaty czesnego za semestr,*
- 5) *Nieprzestrzeganie terminu spłaty czesnego (terminu zadeklarowanego w Zobowiązaniu) spowoduje naliczenie kary umownej za spóźnioną płatność w wysokości 100 zł od każdej zaległej raty czesnego.*
- 6) *Za nieterminowe wpłaty czesnego podczas miesięcy wakacyjnych naliczane będzie czesne jak podczas miesięcy efektywnej nauki, tj. w wysokości 600 PLN za każdy miesiąc.*

- 7) W przypadku nieterminowej płatności przy wpłacie jednorazowej lub którejkolwiek z rat Student zobowiązany jest do zapłaty każdorazowo, umownej kary za opóźnienie w wysokości: przy płatności jednorazowej – 100,00 zł.
- 8) Za zwłokę w płatności naliczana jest opłata karna w wysokości – 1 złoty za każdy dzień zwłoki. a). Opłata karna za każdy dzień zwłoki za miesiące wakacji wynosi 1 złoty (...).
- 9) Za zwłokę w uiszczeniu czesnego Student podlega opłacie za przekroczenie terminu: Za każde przekroczenie terminu opłata wynosi 20 zł.

Kolejną grupę zakwestionowanych przez Urząd postanowień, które stwierdzono u ok. 10% skontrolowanych Szkół, stanowią postanowienia, które zobowiązują konsumenta, w przypadku opóźnienia w zapłacie czesnego, do zapłaty nadmiernie wygórowanych odsetek. Wysokość odsetek sięga nawet ok. 360% w skali roku (odsetki ustawowe wynoszą natomiast 12,25% w skali rocznej) i jest oderwana od wysokości kwoty, z zapłatą której student zalega. Ze względu na powyższe mogą stanowić klauzule niedozwolone. Sformułowania tej treści wypełniają bowiem przesłanki art. 385¹ § 1 k.c., co oznacza, że kształtują prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów.

Prezes Urzędu zakwestionował m.in. następujące postanowienia:

- 1) Za nieterminowe wpłaty będą naliczane każdorazowo odsetki karne w wysokości 0,2% za każdy dzień zwłoki.
- 2) W przypadku nie dokonania wpłat w terminach określonych w niniejszym Regulaminie naliczane będą odsetki umowne w wysokości 0,5% zaległości za każdy dzień opóźnienia.
- 3) Nieterminowe wpłaty czesnego powodują naliczanie odsetek karnych w wysokości 20% za zwłokę) od niezapłaconego czesnego, płatnych wraz z czesnym za następny miesiąc w terminie płatności.
- 4) W przypadku uchybienia terminowi zapłaty czesnego w roku akademickim uczelnia będzie naliczać za każdy dzień zwłoki karę umowną w wysokości 60% w skali rocznej.
- 5) Po upływie określonego terminu płatności naliczane będą opłaty dodatkowe w wysokości 15% za pierwszy miesiąc zwłoki oraz po 20% za następne miesiące.
- 6) Za każdy dzień zwłoki we wniesieniu czesnego za studia w wyznaczonym terminie pobierane będą odsetki w wysokości 0,25% zaległej sumy.
- 7) W przypadku nieterminowego wnoszenia opłat za studia naliczane są odsetki umowne w wysokości 30% w stosunku rocznym.

- 8) *Zwłoka w opłatach czesnego spowoduje naliczanie odsetek umownych w wysokości 2,00 zł za każdy dzień zwłoki.*
- 9) *Opóźnienie we wniesieniu czesnego zobowiązuje studenta do zapłaty odsetek karnych w wysokości 1% za każdy dzień opóźnienia.*

Postanowienie podobnej treści zostało uznane przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone postanowienie umowne wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2004 r. (sygn. akt XVII Amc 39/03). W powyższym wyroku SOKiK uznał klauzulę w brzmieniu: *Za każdy dzień zwłoki w uregulowaniu należności sprzedający zapłaci 2% odsetek za niedozwolone postanowienie umowne.*

IV. POSTANOWIENIA NIEDOZWOLONE DOTYCZĄCE USTALANIA WŁAŚCIWOŚCI SĄDU W PRZYPADKU ROZSTRZYGANIA SPORÓW WYNIKAJĄCYCH Z UMÓW O ŚWIADCZENIE USŁUG EDUKACYJNYCH Z UDZIAŁEM KONSUMENTÓW (ART. 385³ PKT 23 K.C.)

Stwierdzono u ok. 12% skontrolowanych przedsiębiorców.

Na gruncie przepisów powszechnie obowiązującego prawa, postanowienie, które każdy spór kwalifikuje do rozpoznania przez sąd ogólnej właściwości uczelni, niezależnie od właściwości wynikającej z ustawy (art. 27 i art. 34 kpc), należy uznać za niedozwolone w rozumieniu art. 385³ pkt 23 k.c., zgodnie z którym niedozwolonymi są m.in. te *postanowienia, które narzucają rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy*. Sądem właściwym miejscowo jest – w przypadku pozwania konsumenta przez Szkołę – sąd miejsca zamieszkania konsumenta (sąd ogólnej właściwości – art. 27 §1 kpc), bądź ewentualnie sąd właściwy ze względu na miejsce wykonania umowy (sąd właściwości przemiennej – art. 34 kpc). W praktyce, zapisy wyłączające możliwość skorzystania z właściwości przemiennej mogą w znacznym stopniu utrudniać konsumentom dochodzenie roszczeń na drodze sądowej.

Prezes Urzędu zakwestionował m.in. następujące postanowienia umowne:

- 1) *Wszelkie spory powstałe na tle wykonania niniejszego Kontraktu rozstrzygać będzie Sąd właściwy miejscowo dla siedziby Uczelni.*
- 2) *W razie zaistnienia sporu Strony oświadczają, że będą dążyły do jego polubownego rozwiązania, a gdyby okazało się to nieskuteczne poddadzą się arbitrażowi sądu właściwego dla siedziby Uczelni.*
- 3) *Sądem właściwym do rozpoznawania sporów wynikających z niniejszej umowy, jest sąd właściwy dla siedziby Uczelni.*

-
- 4) *Sprawy sporne mogące wyniknąć z tytułu niniejszej umowy będą rozstrzygane przez Sąd Rejonowy właściwy dla siedziby uczelni.*
 - 5) *Sprawy sporne w obszarze spraw objętych udzieleniem prolongaty strukturalnej będą rozstrzygane na drodze sądowej w sądzie powszechnym właściwym dla siedziby uczelni.*

Podobne postanowienia, dotyczące poddania się właściwości sądu, który może nie być dla konsumenta miejscowo właściwy zostały uznane przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone postanowienia umowne.

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2003 r., sygn. akt XVII Amc 31/02, SOKiK uznał klauzulę w brzmieniu: *wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie* za niedozwolone postanowienie umowne.

V. INNE

Prezes Urzędu zakwestionował także postanowienia, które:

WYŁĄCZAJĄ LUB ISTOTNIE OGRANICZAJĄ ODPOWIEDZIALNOŚĆ WZGLĘDEM KONSUMENTA ZA NIEWYKONANIE LUB NIENALEŻYTE WYKONANIE ZOBOWIĄZANIA (ART. 385³ PKT 2 K.C.)

- 1) *Student nie będzie wnosił żadnych roszczeń w stosunku do Uczelni w przypadku, gdy nauczanie z uzasadnionych przyczyn zostanie zakończone na wniosek Władz Uczelni lub decyzją Ministra Edukacji Narodowej i Sportu.*
- 2) *Uczelnia nie ponosi odpowiedzialności za szkody wyrządzone w odniesieniu do osoby studenta, jak również mienia należącego do studenta. Student może ubezpieczyć się we własnym zakresie. Uczelnia nie ponosi kosztów ubezpieczenia studenta.*

REGULUJĄ PRAWA I OBOWIĄZKI KONSUMENTA W SPOSÓB SPRZECZNY Z DOBRYMI OBYCZAJAMI, RAŻĄCO NARUSZAJĄC JEGO INTERESY (ART. 385¹ § 1 K.C.)

- 1) *Wysokość opłaty dodatkowej za udzielenie urlopu dziekańskiego z powodów inne niż zdrowotne – 250 PLN.*

- 2) *Student ma prawo do rozwiązania umowy z końcem danego semestru tj. z dniem 28 lutego w semestrze zimowym i z dniem 30 września w semestrze letnim.*
- 3) *Kandydat oświadcza, iż postanowienia niniejszej umowy zostały z nim uzgodnione indywidualnie, tj., że miał na ich treść rzeczywisty wpływ w rozumieniu art. 3851 § 3 k.c. i czuje się nimi związany.*
- 4) *Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony z możliwością rozwiązania jej przez każdą ze stron z zachowaniem 1-miesięcznego okresu wypowiedzenia ze skutkiem na koniec semestru.*
- 5) *Nieuregulowanie płatności zgodnie z § 6 jak również nieodebranie indeksu i legitymacji studenckiej do 31 października br. jest równoznaczne z rezygnacją, wobec czego traktowane będzie jako wygaśnięcie umowy i spowoduje skreślenie z listy studentów w zw. z § 13 Umowy ze studentem (...).*
- 6) *Przyjmuje do wiadomości, że nie wywiązanie się z obowiązku wnoszenia wyżej wymienionych opłat, przy niewielkim opóźnieniu (max. jeden miesiąc) spowoduje naliczenie karnych odsetek, a po upływie tego terminu skreślenie mnie z listy studentów, niezależnie od liczby zaliczonych semestrów oraz przyczyn, które spowodowały zaległości w opłatach.*
- 7) *Student traci prawo do kontynuowania studiów i nie otrzymuje żadnej rekompensaty, jeżeli bez wcześniejszej zgody Rektora nie dotrzyma płatności czesnego lub wpisowego.*

Ponadto w toku kontroli ustalono, że **6 (tj. ok. 3%) ze 190 skontrolowanych Szkół nie zawiera z konsumentami żadnych umów o naukę, w tym także umów przy użyciu wzorca.** Nie ustala się w żaden sposób praw i obowiązków stron stosunku prawnego, jednocześnie pozbawiając studentów możliwości zapoznania się z informacją na temat praw i obowiązków stron umowy, co może stanowić naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Szkoły działają na podstawie *Regulaminu Studiów* lub *Statutu*, którego zakres regulacji nie obejmuje tak ważnych dla konsumentów kwestii, jak warunki odpłatności za studia (nie określa wysokości czesnego, warunków i terminów wpłat, konsekwencji zwłoki w regulowaniu opłat), czy warunki odstąpienia przez strony od zawartej umowy. Powyższe akty określają jedynie ogólną organizację procesu dydaktycznego. Nie zawierają istotnych z punktu widzenia konsumenta informacji dotyczących zawieranej umowy o naukę, z uwagi na szeroki zakres świadczenia i faktycznie silniejszą pozycję Szkoły, co prowadzi niewątpliwie do arbitralnego kształtowania stosunku zobowiązaniowego przez Szkołę.

WNIOSKI KOŃCOWE

W toku kontroli przebadano **190** podmiotów, co stanowi, jak wyżej wspomniano, **66%** zarejestrowanych na polskim rynku wyższych szkół niepaństwowych. Na **100%** zbadanych podmiotów tylko w ok. **20%** przypadków nie stwierdzono zapisów, które mogą zostać uznane za niedozwolone postanowienia umowne.

Z uwagi na fakt, iż w wyniku analizy poszczególnych wzorców umownych wskazano nieprawidłowości związane z występowaniem niedozwolonych postanowień umownych, Prezes Urzędu podjął odpowiednie działania w celu ich eliminacji. Na dzień sporządzenia niniejszego raportu, Prezes UOKiK przygotował ponad **30** pozwów o uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Ponadto Prezes UOKiK wydał **11** decyzji stwierdzających stosowanie przez wyższe szkoły niepaństwowe praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Należy również zaznaczyć, że ok. **42%** z przebadanych Szkół dostosowało się do wezwań Urzędu i zmieniło umieszczone w stosowanych wzorcach umownych zakwestionowane postanowienia.

**ZAŁĄCZNIK DO RAPORTU
– SKONTROLOWANE NIEPAŃSTWOWE
SZKOŁY WYŻSZE – STAN SPRAW NA DZIEŃ 1
MARCA 2005 R.**

SZKOŁY, W KTÓRYCH STWIERDZONO NIEPRAWIDŁOWOŚCI

**SZKOŁY, KTÓRE NIE DOSTOSOWAŁY SIĘ DO WEZWANIA UOKiK LUB W STOSUNKU,
DO KTÓRYCH PODJĘTE ZOSTAŁY INNE DZIAŁANIA**

**Delegatura w Bydgoszczy
– województwa kujawsko-pomorskie i warmińsko-mazurskie**

- 1) **Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna w Elblągu** (zakwestionowano 3 klauzule, postępowanie zakończone, przygotowany pozew do SOKiK),
- 2) **Wszechnica Mazurska w Olecku** (zakwestionowano 5 klauzul, sprawa w toku, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),

Delegatura w Gdańsku – województwa pomorskie i zachodniopomorskie

- 1) **Pomorska Wyższa Szkoła Polityki Społecznej i Gospodarczej w Starogardzie Gdańskim** (zakwestionowano 2 klauzule, sprawa w toku, oczekiwanie stanowiska szkoły po podjęciu decyzji przez Senat),
- 2) **Pomorska Wyższa Szkoła Humanistyczna w Gdyni** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się częściowo – zadeklarowała zmianę 1 klauzuli, nie zgodziła się z zastrzeżeniami co do 2 klauzul – sprawa w toku; w stosunku do 1 klauzuli, bez uprzedniego wystąpienia przedsądowego, wystąpiono do Prezesa Urzędu z wnioskiem o udzielenie pełnomocnictwa procesowego, pełnomocnictwo otrzymano - pozew do SOKiK w przygotowaniu),
- 3) **Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła nie podzieliła zastrzeżeń Urzędu, sprawa w toku),

- 4) **Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego i Turystyki w Sopocie** (zakwestionowano 4 klauzule, 2 klauzule szkoła zmieniła po wystąpieniu przesądowym, 1 klauzulę szkoła zmieniła w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zakończoną decyzją stwierdzającą zaniechanie stosowania praktyki, w przypadku 1 klauzuli złożono pozew do SOKiK).

Delegatura w Katowicach – województwa śląskie i opolskie

- 1) **Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej** (decyzja o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów – wszczęcie postępowania rekontrolnego ws. wykonania decyzji),
- 2) **Akademia Polonijna** (zakwestionowano 2 klauzule, sprawa w toku – szkoła wyraziła chęć współpracy, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 3) **Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej** (zakwestionowano 1 klauzulę, sprawa w toku – szkoła wyraziła chęć współpracy, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 4) **Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kardynała A.Hłonda w Mysłowicach** (zakwestionowano 4 klauzule, sprawa w toku – szkoła wyraziła chęć współpracy, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 5) **Wyższa Szkoła Zarządzania i Marketingu w Sosnowcu** (zakwestionowano 4 klauzule, sprawa w toku – szkoła wyraziła chęć współpracy, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 6) **Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Brzegu** (zakwestionowano 3 klauzule, sprawa w toku - szkoła wyraziła chęć współpracy, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK).

Ponadto wydano decyzję stwierdzającą stosowanie 2 praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i nakazano zaniechanie ich stosowania. Szkoła poinformowała o zamiarze wykonania decyzji.

Delegatura w Krakowie – województwa małopolskie i podkarpackie

- 1) **Wyższa Szkoła Ekonomii i Informatyki w Krakowie** (zakwestionowano 4 klauzule, złożono pozew do SOKiK o uznanie postanowień za niedozwolone),
- 2) **Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Bochni** (zakwestionowano 5 klauzul, złożono pozew do SOKiK o uznanie postanowień za niedozwolone).

Delegatura w Lublinie – województwa lubelskie i podlaskie

- 1) **Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jańskiego w Łomży** (zakwestionowano 6 klauzul, szkoła dostosowała się w 3 przypadkach, w 3 pozostałych pozew do SOKiK w przygotowaniu).

Delegatura w Łodzi – województwa łódzkie i świętokrzyskie

- 1) **Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Kielcach** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła nie dostosowała się, w przygotowaniu pozew do SOKiK),
- 2) **Wyższa Szkoła Umiejętności w Kielcach** (decyzja o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazująca jej zaniechanie),
- 3) **Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie** (zakwestionowano 2 klauzule, sprawa w toku, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 4) **Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi** (zakwestionowano 2 klauzule, pozew do SOKiK),
- 5) **Wyższa Szkoła Marketingu i Biznesu w Łodzi** (zakwestionowano 2 klauzule, pozew do SOKiK),
- 6) **Wyższa Szkoła Edukacji Zdrowotnej w Łodzi** (zakwestionowano 2 klauzule, pozew do SOKiK),
- 7) **Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Łodzi** (zakwestionowano 3 klauzule, pozew do SOKiK),
- 8) **Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi** (zakwestionowano 2 klauzule, pozew do SOKiK),
- 9) **Wyższa Szkoła Informatyki w Łodzi** (zakwestionowano 3 klauzule, pozew do SOKiK),
- 10) **Wyższa Szkoła Finansów i Informatyki im. Prof. J. Chechlińskiego w Łodzi** (zakwestionowano 2 klauzule, pozew do SOKiK),
- 11) **Wyższa Szkoła Sztuki i Projektowania w Łodzi** (zakwestionowano 2 klauzule, pozew do SOKiK),
- 12) **Wyższa Szkoła Kupiecka w Łodzi** (zakwestionowano 3 klauzule, pozew do SOKiK).

Delegatura w Warszawie – województwo mazowieckie

- 1) **Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku** (zakwestionowano 6 klauzul, sprawa w toku – deklaracja współpracy z UOKiK, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 2) **OLYMPUS Szkoła Wyższa im. Romualda Kudlińskiego w Warszawie** (zakwestionowano 11 klauzul, szkoła dostosowała się częściowo, w pozostałych sprawa w toku, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 3) **Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego w Warszawie** (zakwestionowano 7 klauzul, sprawa w toku – deklaracja współpracy z UOKiK, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 4) **Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie** (zakwestionowano 4 klauzule, sprawa w toku- deklaracja współpracy z UOKiK, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 5) **Polsko-Japońska Wyższa Szkoła Technik Komputerowych w Warszawie** (zakwestionowano 2 klauzule, sprawa w toku, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 6) **Wyższa Szkoła Handlu i Finansów Międzynarodowych w Warszawie** (zakwestionowano 5 klauzul, sprawa w toku, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 7) **Wyższa Szkoła Gospodarowania Nieruchomościami w Warszawie** (zakwestionowano 8 klauzul, sprawa w toku – deklaracja współpracy z UOKiK, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 8) **Europejska Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Warszawie** (zakwestionowano 3 klauzule, sprawa w toku – deklaracja współpracy z UOKiK, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 9) **Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego w Warszawie** (zakwestionowano 2 klauzule, sprawa w toku – deklaracja współpracy z UOKiK, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),

Delegatura we Wrocławiu – województwa dolnośląskie i lubuskie

- 1) **Wyższa szkoła Menedżerska w Legnicy** (zakwestionowano 2 klauzule, pozew do SOKiK w przygotowaniu),

- 2) **Uczelnia Zawodowa Zagłębia Miedziowego w Lubinie** (zakwestionowano 3 klauzule, pozew do SOKiK w przygotowaniu),
- 3) **Zachodnia Wyższa Szkoła Handlu i Finansów Międzynarodowych w Zielonej Górze** (zakwestionowano 4 klauzule, pozew do SOKiK w przygotowaniu),
- 4) **Wyższa Szkoła Zarządzania i Finansów we Wrocławiu** (zakwestionowano 5 klauzul, szkoła dostosowała się częściowo, sprawa w toku – deklaracja współpracy z UOKiK, w przypadku niedostosowania się pozew do SOKiK).

SZKOŁY, KTÓRE DOSTOSOWAŁY SIĘ DO WEZWANIA UOKiK

Delegatura w Bydgoszczy – województwa kujawsko-pomorskie i warmińsko-mazurskie

- 1) **Olsztyńska Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania im. Tadeusza Kotarbińskiego w Olsztynie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 2) **Prywatna Wyższa Szkoła Zawodowa w Giżycku** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 3) **Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu** (wszczęto postępowanie w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, szkoła dostosowała się),
- 4) **Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 5) **Wyższa Szkoła Ochrony Środowiska w Bydgoszczy** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 6) **Kujawsko – Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy** (zakwestionowano 5 klauzul, szkoła dostosowała się),
- 7) **Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 8) **Toruńska Szkoła Wyższa w Toruniu** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),

- 9) **Olsztyńska Szkoła Wyższa im. Józefa Rusieckiego w Olsztynie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się, ponadto wszczęto postępowanie w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów – sprawa w toku).

Delegatura w Gdańsku – województwa pomorskie i zachodniopomorskie

- 1) **Bałtycka Wyższa Szkoła Humanistyczna w Koszalinie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 2) **Wyższa Szkoła Zawodowa „OECONOMICUS” Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Szczecinie** (zakwestionowano 6 klauzul, szkoła dostosowała się),
- 3) **Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 4) **Wyższa Szkoła Zarządzania w Gdańsku** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 5) **Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna w Gdańsku** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 6) **Wyższa Szkoła Zarządzania w Słupsku** (zakwestionowano 2 klauzule, złożono pozew do SOKiK, szkoła uznała powództwo w całości - dostosowała się)
- 7) **Wyższa Szkoła Komunikacji Społecznej w Gdyni** (zakwestionowano 9 klauzul, szkoła dostosowała się),
- 8) **Wyższa Szkoła Administracji im Biznesu im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Gdyni** (zakwestionowano 1 klauzulę, decyzja stwierdzająca stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i nakazująca zaniechanie ich, szkoła dostosowała się),
- 9) **Wyższa Szkoła Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Politycznych w Gdyni** (zakwestionowano 1 zapis decyzji Rektora, w odpowiedzi na wystąpienie uzyskano pismo informujące o wstrzymaniu wykonania decyzji zawierającej zakwestionowany zapis).

Delegatura w Katowicach – województwa śląskie i opolskie

- 1) **Wyższa Szkoła Handlowa im. Królowej Jadwigi w Rudzie Śląskiej** (decyzja o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzająca zaniechanie jej stosowania),

- 2) **Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa im. W. Korfanteo w Katowicach** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 3) **Śląska Wyższa Szkoła Zarządzania im. Gen. Jerzego Ziętka w Katowicach** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 4) **Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 5) **Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 6) **Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Turystyki w Częstochowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 7) **Wyższa Szkoła Humanistyczna w Katowicach** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 8) **Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie** (decyzja o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i zobowiązująca Szkołę do zaniechania praktyk),
- 9) **Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 10) **Wyższa Szkoła Zarządzania i Nauk Społecznych w Tychach** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 11) **Śląska Wyższa Szkoła Informatyki w Katowicach** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 12) **Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji w Bytomiu** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 13) **Wyższa Szkoła Zarządzania w Częstochowie** (zakwestionowano 5 klauzul, szkoła dostosowała się),
- 14) **Wyższa Szkoła Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych w Katowicach** (zakwestionowano 5 klauzul, szkoła dostosowała się),
- 15) **Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),

-
- 16) **Bielska Wyższa Szkoła Biznesu i Informatyki im. J.Tyszkiewicza w Bielsku-Białej** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
 - 17) **Wyższa Szkoła Technologii Informatycznych w Katowicach** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
 - 18) **Wyższa Szkoła Bankowości i Finansów w Bielsku-Białej** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
 - 19) **Wyższa Szkoła Planowania Strategicznego w Dąbrowie Górniczej** (zakwestionowano 5 klauzul, szkoła dostosowała się),
 - 20) **Wyższa Szkoła Bankowości i Finansów w Katowicach** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
 - 21) **Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości im. K.Goduli w Chorzowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się).

Delegatura w Krakowie – województwa małopolskie i podkarpackie

- 1) **Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Tarnowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 2) **Wyższa Szkoła Biznesu National-Louis University w Nowym Sączu** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 3) **Wyższa Szkoła Biznesu w Tarnowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 4) **Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Krakowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 5) **Wyższa Szkoła Inżynieryjno-Ekonomiczna w Ropczycach** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 6) **Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie** (decyzja o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzająca zaniechanie jej stosowania)
- 7) **Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Stalowej Woli** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 8) **Wyższa Szkoła Gospodarcza w Przemyśle** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),

- 9) **Wyższa Szkoła Handlowa w Krakowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 10) **Wyższa Szkoła Ubezpieczeń w Krakowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się).

Delegatura w Lublinie – województwa lubelskie i podlaskie

- 1) **Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego i Turystyki w Supraślu** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 2) **Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Białymstoku** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 3) **Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku** (zakwestionowano 6 klauzul, szkoła dostosowała się),
- 4) **Wyższa Szkoła Suwalsko-Mazurska im. Papieża Jana Pawła II w Suwałkach** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 5) **Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 6) **Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Białymstoku** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 7) **Wyższa Szkoła Biznesu i Administracji w Łukowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 8) **Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 9) **Niepaństwowa Wyższa Szkoła Pedagogiczna z siedzibą w Białymstoku** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 10) **Lubelska Szkoła Wyższa im. Króla Władysława Jagiełły w Lublinie** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 11) **Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 12) **Wyższa Szkoła Kosmetologii z siedzibą w Białymstoku** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),

- 13) **Wyższa Szkoła Społeczno- Przyrodnicza Lublinie** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 14) **Wyższa Szkoła Umiejętności Pedagogicznych i Zarządzania w Rykach** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się).

Delegatura w Łodzi – województwa łódzkie i świętokrzyskie

- 1) **Świętokrzyska Szkoła Wyższa w Kielcach** (decyzja o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzająca zaniechanie jej stosowania),
- 2) **Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji im. Prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach** (decyzja o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzająca zaniechanie jej stosowania),
- 3) **Wyższa Szkoła Zarządzania Gospodarką Regionalną i Turystyką w Kielcach** (decyzja o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzająca zaniechanie jej stosowania),
- 4) **Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza Studium Generale Sandomiriense w Sandomierzu** (decyzja o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzająca zaniechanie jej stosowania). **Wszechnica Świętokrzyska w Kielcach** (zakwestionowano 2 klauzule, sprawa w toku, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 5) **Wyższa Szkoła Technik Komputerowych i Telekomunikacji w Kielcach** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 6) **Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 7) **Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych w Łodzi** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 8) **Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 9) **Salezjańska Wyższa Szkoła Ekonomii i Zarządzania w Łodzi** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się).

Delegatura w Poznaniu – województwo wielkopolskie

- 1) **Wyższa Szkoła Logistyki w Poznaniu** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 2) **Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Poznaniu** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 3) **Wyższa Szkoła Marketingu i Zarządzania w Lesznie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 4) **Wyższa Szkoła Komunikacji i Zarządzania w Poznaniu** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 5) **Wyższa Szkoła Umiejętności Społecznych** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 6) **Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 7) **Wyższa Szkoła Handlu i Rachunkowości w Poznaniu** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 8) **Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 9) **„Schola Posnaniensis” Wyższa Szkoła Sztuki Stosowanej w Poznaniu** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 10) **Wyższa Szkoła Biznesu w Pile** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się)
- 11) **Wyższa Szkoła Humanistyczna w Lesznie** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się).

Delegatura w Warszawie – województwo mazowieckie

- 1) **Wyższa Szkoła Dziennikarska im. Melchiora Wańkowicza w Warszawie** (zakwestionowano 10 klauzul, szkoła dostosowała się),
- 2) **Prywatna Wyższa Szkoła Businessu i Administracji w Warszawie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),

-
- 3) **Warszawska Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie** (zakwestionowano 16 klauzul, szkoła dostosowała się),
 - 4) **Warszawska Szkoła Biznesu w Warszawie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
 - 5) **Szkoła Wyższa Miła College w Warszawie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
 - 6) **Collegium Civitas w Warszawie** (zakwestionowano 6 klauzul, szkoła dostosowała się),
 - 7) **Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Warszawie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
 - 8) **Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora w Puławach** (zakwestionowano 7 klauzul, szkoła dostosowała się),
 - 9) **Wyższa Szkoła Biznesu i Zarządzania w Ciechanowie** (zakwestionowano 9 klauzul, szkoła dostosowała się),
 - 10) **Warszawska Szkoła Zarządzania – Szkoła Wyższa w Warszawie** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
 - 11) **Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się).

Delegatura we Wrocławiu – województwa dolnośląskie i lubuskie

- 1) **Dolnośląska Wyższa Szkoła Służb Publicznych „ASESOR” we Wrocławiu** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się)
- 2) **Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji TWP we Wrocławiu** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się)
- 3) **Międzynarodowa Wyższa Szkoła Logistyki i Transportu we Wrocławiu** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 4) **Szkoła Wyższa Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 5) **Wyższa Szkoła Informatyki Zarządzania „Copernicus” we Wrocławiu** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),

- 6) **Wyższa Szkoła Filologiczna we Wrocławiu** (szkoła naruszyła obowiązek udzielania konsumentom pełnej informacji o ich prawach i obowiązkach wynikających z umowy – szkoła zaprzestała praktyki),
- 7) **Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu** (szkoła naruszyła obowiązek udzielania konsumentom pełnej informacji o ich prawach i obowiązkach wynikających z umowy – szkoła zaprzestała praktyki),
- 8) **Wyższa Szkoła Fizjoterapii we Wrocławiu** (szkoła naruszyła obowiązek udzielania konsumentom pełnej informacji o ich prawach i obowiązkach wynikających z umowy – szkoła zaprzestała praktyki),
- 9) **Wyższa Szkoła Handlowa we Wrocławiu** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 10) **Wyższa Szkoła Technologii Teleinformatycznych w Świdnicy** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 11) **Wałbrzyska Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości w Wałbrzychu** (zakwestionowano 5 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 12) **Dolnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Techniki w Polkowicach** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 13) **Wyższa Szkoła Humanistyczna we Wrocławiu** (zakwestionowano 4 klauzul, szkoła dostosowała się),
- 14) **Łużycka Wyższa Szkoła Humanistyczna w Żarach** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 15) **Wyższa Szkoła Zarządzania EDUKACJA we Wrocławiu** (zakwestionowano 1 klauzule, szkoła dostosowała się).

SZKOŁY, W KTÓRYCH NIE STWIERDZONO NARUSZEŃ

Delegatura w Bydgoszczy – województwa kujawsko-pomorskie i warmińsko-mazurskie

- 1) **Wyższa Szkoła Zarządzania i Finansów w Bydgoszczy,**

-
- 2) Grudziądzka Szkoła Wyższa w Grudziądzu,
 - 3) Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu,
 - 4) Wyższa Pomorska Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Bydgoszczy,
 - 5) Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie.

Delegatura w Gdańsku – województwa pomorskie i zachodniopomorskie

- 1) Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna w Gdańsku,
- 2) Wyższa Szkoła Finansów i Administracji z siedzibą w Sopocie,
- 3) Wyższa Szkoła Integracji Europejskiej w Szczecinie,
- 4) Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Turystyczna w Szczecinie,
- 5) Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku,
- 6) Wyższa Szkoła Sztuki Użytkowej w Szczecinie,
- 7) Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Szczecinie.

Delegatura w Katowicach – województwa śląskie i opolskie

- 1) Wyższa Szkoła Ekologii w Sosnowcu,
- 2) Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Bielsku-Białej.

Delegatura w Krakowie – województwa małopolskie i podkarpackie

- 1) Krakowska Szkoła Wyższa im. A. Frycza-Modrzewskiego w Krakowie,
- 2) Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemyśle,
- 3) Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Turystyki w Jaśle,
- 4) Krakowska Wyższa Szkoła Promocji Zdrowia w Krakowie,
- 5) Wyższa Szkoła Zarządzania w Rzeszowie.

Delegatura w Lublinie – województwa lubelskie i podlaskie

- 1) Wyższa Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Społecznej w Chełmie,
- 2) Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie,
- 3) Wyższa Szkoła Humanistyczna im. A . Szubartowskiego w Lublinie,
- 4) Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie,
- 5) Wyższa Inżynierska Szkoła Przedsiębiorczości w Poniatowej,
- 6) Puławska Szkoła Wyższa w Puławach,
- 7) Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna im. Jana Zamojskiego w Zamościu,
- 8) Wyższa Szkoła Matematyki i Informatyki Użytkowej w Białymstoku,
- 9) Wyższa Szkoła Menedżerska w Białymstoku,
- 10) Nadbużańska Szkoła Wyższa w Siemiatyczach,
- 11) Wyższa Szkoła Służby Społecznej im. Ks. F. Blachnickiego w Suwałkach.

Delegatura w Łodzi – województwa łódzkie i świętokrzyskie

- 1) Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna w Łowiczu,
- 2) Wyższa Szkoła Handlowa w Piotrkowie Trybunalskim,
- 3) Wyższa Szkoła Telekomunikacji i Informatyki w Kielcach,
- 4) Wyższa Szkoła Handlowa im. Bolesława Markowskiego w Kielcach,
- 5) Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Łodzi.

Delegatura w Poznaniu – województwo wielkopolskie

- 1) Wyższa Szkoła Handlu i Usług w Poznaniu,
- 2) Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu.

Delegatura w Warszawie – województwo mazowieckie

- 1) Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Siedlcach,
- 2) Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa w Warszawie,
- 3) Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Społeczna w Ostrołęce.